

Didžiausią agitacijos ir propagandos darbą nudirba tarybinė spauda. Kad ir kaip gerai būtų organizuotas įmonės ar kolūkio agitkolektyvas, jis vienas, be tarybinės spaudos, nesugebės išaiškinti dirbančiesiems visų klausimų, susijusių su komunistinės statybos uždaviniais, Tarybų šalies vidaus ir užsienio politika. Todėl spaudos platinimas yra svarbiausias dabartinis partinių, profsąjunginių ir komjaunimo organizacijų uždavinys.

Iki šiol mūsų rajone spaudos platinimo darbe yra rimtų spragų. Tiesa, daugelyje kolūkių ir įmonių spauda platinama gerai. „Lenino keliu“, P. Cvirkos vardo, „Tarybinio artojo“ kolūkių, „Spartako“ fabriko partinės organizacijos rimtai padirbėjo platindamos spaudą. Čia kiekvienai dirbančiųjų šeimai tenka po 2—3 laikraščius ir žurnalus. Bet daugumoje kolūkių ir įmonių spaudos platinimo vis dar rūpinamasi blogai. „Draugystės“, „Svyturio“, „Bolševiko“, Černiachovskio vardo kolūkiuose niekas rimtai nesirūpina spaudos platinimu. Kolūkių valdybos skaito, kad tai vien

TSKP CK Plenumą sutinkant

Veršienos kilogramo savikaina — 4 rubliai

„Anykščių šilelio“ kolūkis įvykdė prisiimtą socialistinius išpareigojimus. 100 ha žemės ūkio naudmenų čia pagaminta po 42,7 centnerio mėsos. Tai beveik dvigubai daugiau, negu pernai.

Didinant mėsos gamybą nemaža pasidarbavo veršinėkė Marytė Kiaušienė. Jos prižiūrimi veršeliai per dieną priaugdavo 800—1000 gramų. Metinai veršiai svėrė po

250—280 kilogramų. Kolūkio sąskaitininkas B. Juodelis paskaičiavo, kad veršienos kilogramo savikaina sudaro 4 rublius. Siemet kolūkis pardavė valstybei 46 M. Kiaušienės išaugintus jautukus. Už prieauglį į kolūkio kasą įplaukė beveik 100 tūkstančių rublių. Dabar M. Kiaušienė augina mėsai 60 veršelių, kurie bus realizuoti sekančiais metais.

R. Eidukaitė

Kolūkio dirbtuvėse

Ruošdamiesi garbin. gal sutikti TSKP CK Plenumą, „Už taiką“ kolūkio mechanizatoriai sparčiai remontuoja traktorius ir žemės ūkio inventorių. Kolūkio dirbtuvėse, aprūpintose svarbiausiais įrengimais, ligi vėlyvos nakties nenutyla darbo triukšmas. Remontininkai jau sutaisė du traktorius. Baigiamas montuoti trečiasis.

Kolūkio kalviai sutvarkė pievines lėkstes, 2 traktorius plū-

gus, 15 porų akėčių. Daugumą detalių traktorininkas Alg. Ražanskas ir mechanikas J. Banys restauroja dirbtuvėse. Tai žymiai sumažina remonto darbų savikainą.

Iki gruodžio 22 dienų mechanizatoriai pasiryžę atremontuoti pusę kolūkio technikos, ir visą žemės ūkio inventorių.

V. Sakalauskas

Visų šalių proletarai, vienykitės!

KOLEKTUVINIS DARBAS

LIETUVOS KOMUNISTŲ PARTIJOS ANYKŠČIŲ RAJONO KOMITETO IR RAJONO DARBO ŽMONIŲ DEPUTATŲ TARYBOS ORGANAS

1959 m.

gruodžio

13 d.

Sekmadienis

Nr. 100 (1083)

KAINA 15 KAP.

Elina nuo 1948 m.

LAIKRAŠČIUS IR ŽURNALUS — KIEKVIENAI ŠEIMAI

V. ŽIZYS

LKP rajono komiteto sekretorius

lik partinių organizacijų reikalas, o pastarosios paliko šį darbą vien laiškanėšiams.

Blogai iki paskutiniojo laiko buvo platinama spauda ir „Pergalės“ kolūkyje. Bet kolūkio pirmininkas Vladas Sostakas ir pirminės partinės organizacijos sekretorius Jurgis Adamonis rado išeitį iš padėties. Buvo sušauktas susirinkimas, į jį pakviesti ryšių darbuotojai, laiškanėšiai, brigadininkai, kultūrinių įstaigų darbuotojai ir kolūkio aktyvistai. Partinė organizacija paskirstė aktyvą į brigadas, fermas. Rei-

kalas pajudėjo. Kolūkiečiai noriai užsisako spaudą. Kasdien ryšių skyrius gauna pranešimus apie dešimtis naujų prenumeratorių. Nėra abejonės, kad „Pergalėje“ neliks kolūkiečio, neužsisakiusio laikraščių ir žurnalų.

Visų kolūkių ir įmonių bei įstaigų partinių organizacijų pareiga rimtai imtis vadovavimo spaudos platinimo darbui. Ypač reikia atkreipti dėmesį į sąjunginių laikraščių ir žurnalų, „Tiesos“ ir „Valstiečių laikraščio“, rajono laikraščio, žurnalo „Komunistas“ ir kt. platinimą. Rajone yra daug komjaunuolių ir jaunųjų, o „Komjaunimo tiesos“ teiškai vos apie 500 egzempliorių. Komjaunimo organizacijų neatidėliotina pareiga tuojau imtis jaunimo spaudos platinimo darbo.

Blogai platinamas žurnalas „Sveikatos apsauga“. Nors rajone sveikatos apsaugos darbuotojai skaičiuojami šimtais, bet žurnalo „Sveikatos apsauga“ už-

sakyta tik kelios dešimtys egzempliorių.

Mokyklų vadovai, profsąjunginės ir komjaunimo organizacijos nesirūpina žurnalo „Moksleivis“ platinimu.

Spauda — aštrusias partijos ginklas, didžiausias komunizmo statytojų talkininkas. Partinės, profsąjunginės, komjaunimo organizacijos, ūkiniai vadovai ir ryšių darbuotojai turi kol dar ne visai vėlu rimtai imtis organizuoti spaudos platinimo darbą ir pasiekti, kad laikraščiai ir žurnalai lankytų kiekvieną šeimą.

Mūsų rajono žmonės

Darbštus kolektyvo narys

„Spartako“ veltinių fabriko kolektyvas pirmą laiką įvykdė metinį planą. Įmonės darbininkai jau pagamino apie 500 porų veltinių 1960 metų sąskaita. Palyginus su praėjusiais metais, čia darbo našumas padidėjo 6,2 procento, o gaminių savikaina sumažinta 3,4 procento. Iki Naujųjų metų fabrikas išleis apie 6 tūkstančius porų veltinių viršum plano.

Lenktyniaudami tarpusavyje, dauguma darbininkų viršija pamainos išdirbio normas. Pirmųjų tarpe matome ir formavimo cecho darbininkę Rają Bedrovienę.

Nesudėtingas jos darbas — uždėti galvas veltiniams. Savo pareigas R. Bedrovienė stengiasi atlikti nepriekaištingai. Per pamainą jina užbaigia suformuoti 30 porų veltinių. Tai 11 porų daugiau, kaip reikalauja išdirbio norma. Tuo būdu pamainos užduotį R. Bedrovienė įvykdo 150—160 procentų.

Nuotraukoje: darbininkė R. Bedrovienė.

B. Šilgalio tekstas ir nuotr.

GERA DARBUOTOJA

Anykščių plytinės bibliotekoje visuomet daug skaitytojų, nes bibliotekos vedėja A. Tumienė ne tik padeda

knygą išsirinkti, bet ir trumpai nušviečia jos turinį. Bibliotekoje galima sutikti įmonės dirbančiuosius ir apy-

linkės kolūkių kolūkiečius. Visi jie labai patenkinti bibliotekos vedėjos darbu.

F. Užackas

RAJONO RYTDIENA

Kas nėra matęs A. Baranausko apdainuotų Anykščių apylinkės gamtos grožybių, tas negali pilnai suprasti, dėl ko kalp tik Anykščiai yra daugelio puikių rašytojų tėviškė.

Liūdno gaidos skambėdavo tame nuostabiame gamtos kampe lyje buržuaziniams metams, kada klasinės spaudos ir religinių prietarų įtakoje žuvo A. Vienuolio-Zukausko Veronika ir daugelis kitų. Sunkus buvo valstiečių gyvenimas smėlingose Anykščių apylinkėse. Ne vienas, palikęs savo žemės gabalėlį ponams Vanslanavičiams, kunigams Mileikoms ir kitiems, išėdavo su kuprine darbo ieškoti miestelius. Bet ir Anykščiuose jų laukė menka viltis. Smulkios veltinių dirbtuvės ir Karazijos vyno fabrikėlis negalėdavo aprūpinti darbu net pačių miestiečių, jau nekalbant apie atvykėlius. Tačiau Anykš-

čiuose buvo daug karčiųjų ir aludžių, švėtėjo klebonijos ir bažnyčios rūmai, kuriuose savo vargus skandindavo klaidinami žmonės.

Neatpažįstamai pasikeitė Anykščiai ir jo apylinkių vaizdas tarybiniais metais. Ten, kur anksčiau darbo žmonės nepakeliamose sąlygose rankomis gamindavo veltinius, išaugo didžiulis, nauja technika aprūpintas „Spartako“ fabrikas; dar šiemet spartakiečiai persikels į naujus gamybinius korpusus. Vietoje buvusios Karazijos vyno dirbtuvės išaugo stambiausias Tarybų Lietuvoje vyno fabrikas. Geležinkelio stoties rajone padėti pamatai stambiai gelžbetoninių gaminių gamyklai. Anykščių miestelio darbo žmonės kasmet gauna vis daugiau gerai įrengtų butų. Kasmet vis labiau plečiamas mūrinių dvikambarių gyvenamųjų namų statyba.

Ten, kur Rubikių ežero vanduo skalauja krantus, tarybiniais metais išaugo stambus plytų ir drenažo vamzdžių fabrikas. Panašus fabrikas išaugo ir Jaros upės slėnyje. Iš pagrindų pasikeitė ir Anykščių apylinkių vaizdas. Kaimo žmonės, susibūrę į kolūkius, sėkmingai stato ateitį. Kur anksčiau su bizūnu rankoje vaikščiojo ponas Venslanavičius, dabar dukart milijonieriaus kolūkio „Pergalės“ derlingi laukai. Kur siausdavo kunigas Mileika — įsikūręs kolūkis milijonierius „Žalgiris“. Tokių kolūkių milijonierių Anykščių rajone yra net vienuolika.

Dar gražesni Anykščiai ir jų apylinkės taps ateityje. Rajono kolūkiai septynmetėje užsibrėžę pasiekti dar didesnių laimėjimų. Septynmečio gale bus pasiektas 14,1 cent iš ha derlingumas, 100 (Nukelta į 2 psl.)

LUGANSKO SRITIS. Starobelsko rajono Sečenkos vardo tarybinio ūkio jaunoji klauvininkė Lidiya Savenko, ruošdamasi deramai sutikti TSKP CK gruodžio Plenumą, jau gavo ir išsaugojo po 28 paršelius iš 30 veislinių klaukių. L. Savenko ne tik gerai dirba, bet ir mokosi Uspensko zooveterinarijos techniku neakivaizdiname skyriuje.

Nuotraukoje: L. Savenko.

Azriello (TASS) nuotr.

RAJONO RYTDIENA

(Atkelta iš 1 psl.)

ha žezus ūkio naudmenų bus laikoma 14,3 karvės, gaminama 380,8 cmt pieno, 68,7 cmt mėsos. Piniginės kolūkių pajamos pasieks 43,7 milijono rublių. Septynmečio bėgyje bus elektrifikuoti visi kolūkiai. Daugumas kolūkiečių persikels į kolūkines gyvenvietes. Išaugo dideli elektrifikuoti miesteliai, kuriuose bus ir klubas, ir medicinos aptarnavimo punktai, ir kiti kultūrinio-buitinio aptarnavimo taškai. Šviesus gyvenimas atsivers kaimo darbo žmonėms.

Anykščių miestė dabartinis „Spartako“ fabrikas taps stambiausiu tos rūšies fabriku Pabaltijyje. Jame dirbs daugiau kaip 400 darbininkų. Vyno fabrikas „Anykščių vynas“ septynmečio gale išplės gamybą dvigubai, gamins pagrindiniai natūralų vyną. Jame veiks naujas daržovių ir uogų konservų cechasis. Išplės savo

Kauplamos trašos

„Kelias į komunizmą“ kolūkio II-os brigados kolūkiečiai, vadovaujami Mato Gražio, pradėjo vežti mėšlą iš kaulidžių. Mėšlas kraunamas į krūvas.

Vasarą kolūkis prie kaulidžių prisivežė 260 tonų durpių. Jos naudojamos kraikui.

K. BERNOTAS

veiklą ir Anykščių vletinio ūkio valdyba: artimiausiu laiku Anykščiuose bus įrengti visi pagrindiniai buitinio aptarnavimo taškai. Septynmečio bėgyje bus pastatyta beveik 3.000 kvadratinų metrų gyvenamo ploto, didelė vidurinė mokykla, išaugo didingi kultūros namai. Žymiai pagerės mokymasis auklėjamas darbas mokyklose. Dar 1960 metais bus atidaryta Anykščiuose muzikos mokykla. Numatoma atidaryti ir sporto mokyklą.

Žymiai išsiplės dabar veikiančios rajone

statybinių medžiagų gamyklos. Rubikių plytų fabrikas savo gamybą padidins net tris su viršum karto. Vikonių plytų fabrikas dar 1962 metais duos 8 milijonus plytų per metus. Išaugo naujos statybinių medžiagų gamintojų gyvenvietės.

Pagražės ir Anykščių miestas. Sekančiais metais bus išasfaltuota Pergalės gatvė ir jos tęsinys iki paminklo J. Biliūnui. Numatoma išasfaltuoti Vilniaus gatvę ir kelią iki Puntuko. A. Vienuolio Žukausko ir Jono Biliūno gatvės bus apstatytos daugumoje

dviaukščiais gyvenamaisiais namais. Barausko aikštę papuos dideli dviaukščio universiteto rūmai. Neliks nuogi ir Anykščius supantieji kalnai. Artimiausiu laiku numatoma apsodinti juos pušaitėmis. A. Barausko prieš šimtą metų aprašytieji „kalnai kelmuoti, pakalnės nuplikę“ vėl pasipuos gražiomis pušalčių garbanomis.

Tolesnėje ateityje Anykščiai dar labiau pagražės ir pasipuos, kaip žymių Lietuvos rašytojų-klasikų gimtinė, kaip turistinis ir kurortinis miestas.

M. DAUKANTAS
Rajono plano komisijos pirmininkas

Kai baigs kulti...

Saulė rodė tik viendurdi, kai kolūkio sandėliuose nutilo trijerio ūžimas.

— Iki ataskaitinio išvalysim, — užsivildamas kailinius, pareiškė kolūkietis J. Barauskas.

— Reikėtų paskubėti. Gal avanso gausim, — prakalbo J. Leknickas.

— Gal gi tau duonos trūksta?

— Dar užtenka. Tik, žinai, kas tavo aruode — niekas neišsės.

Panašiom mintim gyvena ne vien šis kolūkietis. Iki šiolei „Kibirkštis“ kolūkyje niekas nesirūpina sėklų paruošimu pavasa-

riui. Čia kolūkiečiai valo duoninius ir pašarinius grūdus, o sėkliniai guli aruoduose nejudinami.

— Nėra žmonių, — skėsčioja rankom sandėlininkas J. Gaidakevičius. — Kai baigsim kulti, tada sėklas išvalysim.

Meluojama per akis. Pirmoji brigada, kurioje stovi sandėliai, senokai baigė kulinimą. Čia dabar 43 žmonės šildosi sau namuose.

Kai taip „Kibirkštyje“ nesirūpinama sėklų supylimu ir jų valymu, gali kibirkštiečiai vėl laiku nepasiruošti pavasariui. O juk panašiai būna kiekvienais metais. Vadinasi, kolūkio valdyba privalo rimtai organizuoti kolūkiečių sėkloms valyti.

S. Kriaučiūnas

Padėti besimokantiems gamybininkams

Mokslo metų pradžioje į Anykščių darbo jaunimo vidurinę mokyklą susirinko apie 170 mokslėjų. Bet jau po savaitės tai vienoje, tai kitoje klasėje pradėjo neapasirodyti po keletą mokinių. Pedagogų tarybos posėdyje buvo nutarta, kad, neatėjus mokiniui į mokyklą 3–4 dienas, klasės vadovas tuojau vyks pas jį į namus arba pas įmonės vadovą ir išaiškins nelankymo priežastis.

Pamokas praleidinėjimo prekybos darbuotojai. Klasės vadovas Daukša keletą kartų kalbėjosi su raikopasjungos valdytoju Purliu ir jo pavaduotoju Parachonka, prašė sudaryti geresnes mokymosi sąlygas darbuotojams. Gerų pažadų buvo daug, bet lanko

mumas taip ir liko blogas. Štai prekybos darbuotojai V klasės mokiniai — Jonas Motiekaitis per I trimestrą praleido 186, Stefa Pavilaitis ir Vasiljevaitė — po 128, Ed. Kruopienis — 129 pamokas, o Stasė Davidonienė visai metė lankyti mokyklą.

Blogai savo darbininkų mokymusi rūpinasi ir „Spartako“ fabriko vadovai. N. Orlovaitė, V. Avilaitė ir L. Bartusevičius visai nustojo lankyti V klasę.

Labai blogai mokyklą lankė milicijos darbuotojai, VIII klasės mokiniai Grinevičius ir Semėnas, rajono vykdomojo komiteto darbuotojas A. Tutkus. Pedagogų tarybos nutarimu Tutkus, Grinevičius ir Semėnas

iš mokinių sąrašų išbraukti.

Dėl blogo lankomumo, dėl praleidinėjimo pamokų be pateisinamų priežasčių kalti įmonių, įstaigų vadovai ir profsąjungų komitetai. Jie nesidomi, kaip mokosi jų kolektyvo nariai, nekreipia dėmesio į klasių vadovų signalus.

Beveik nė viena įmonė, įstaiga netaiko Ministrų Tarybos rekomendacijos išleisti besimokančius iš darbo 1 val. anksčiau. Įmonių vadovų netaiko besimokantiems ir kitų paskatinimo priemonių, numatytų Ministrų Tarybos nutarimuose. Štai ir pavyzdys: avalynės parduotuvėje vedėja dirba Vasiljevaitė, kuri blogai lanko V klasę, o toje pačioje parduotuvėje dirba prekybos mokyklą baigusi D. Kaušakytė, kuri lanko XI klasę ir mokosi be dvejetų. Pagal Ministrų Tarybos nutarimą pirmenybę į paaugštšinimą darbe turi geriau besimokantieji.

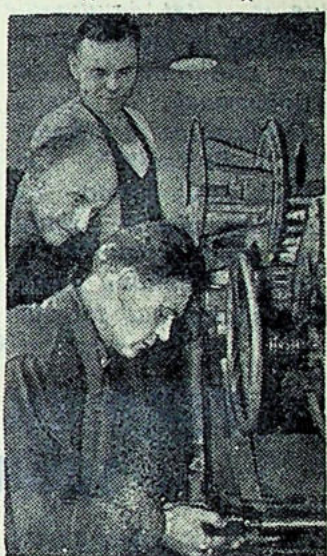
Daugumas mokinių gerai lanko mokyklą. Tai drg. drg. Kaštalionovas, Savėlėva, Valiauskas, Milaševičius, Bulotienė, prekybos darbuotojai Tylienė, Zales-

kaitė, Cholinai, Seikytė. Jie I trimestrą baigė gerais pažymiais.

Nors ir nedaug blogai lankančių, vis dėlto jie labai sumažino pažangumo procentą. I trimestro bendras mokyklos pažangumas tik 53,55 proc.

Dėl tokio žemo pažangumo didelė kaltės dalis tenka mokytojams ir klasių vadovams. Mokytojai neieškojo efektyvesnių, idomesnių dėstymo būdų, nemokėjo mokinių sujudinti mokslu, nepadėjo atsiliokantiems jau iš pat pirmųjų mokslo dienų. Todėl dalis mokinių, gavę nepatenkinamus pažymius pirmomis dienomis, nustojo ūpo mokytis ir dar labiau pradėjo praleidinėti pamokas ar net visai nustojo lankę mokyklą. Klasių vadovai per mažai tarėsi su įstaigų, įmonių vadovais dėl geresnių mokymosi sąlygų sudarymo besimokantiems darbuotojams.

I trimestro rezultatai verčia rimtai susirūpinti ir mus, mokytojus, ir įstaigų, įmonių vadovus. A. MIKALAJONAS
Anykščių darbo jaunimo vidurinės mokyklos direktorius

Klaipėdos „Gulbės“ medvilninių audinių fabriko kolektyvas savo jėgomis pertvarko stakles, padidina jų apsisukimo greitį nuo 180 iki 216 kartų per minutę. Modernizavęs 280 staklių, fabrikas su tais pačiais įrengimais per metus išaus audinių 700 tūkstančių metrų daugiau.

Nuotraukoje: remonto skyriaus viršininkas N. Zavoronkovas (priekyje), remonto cecho meistras J. Paulauskas ir meistro padėjėjas A. Silčionokas tikrina modernizuotų staklių apsisukimų greitį.

V. Rupšlaukio (ELTOS) nuotr.

Mūsų MEDŽIAGOS PĖDSAKAIS

„Vyrai pataikė į griovį“

Apie tai, kad „Paryžiaus Komunos“ kolūkio traktorininkui J. Zarskui ir brigadininkui A. Rimkui girties važiuojant traktoriumi „Belorusj“

„Pažadėjo, bet neištesėjo“

„Kolektyvinio darbo 91 (1074) numeryje išspausdintoje žinutėje buvo rašoma, kad Skiemonių apylinkės Tarybos pirmininkas A. Mazgelis nors ir pažadėjo, bet mieste-lyje skelbimų lentos nepastatė.

Pranešu, kad rašy-

ta buvo teisingai. Skiemonių apylinkės tarybos pirmininkui buvo duotas nurodymas, ir skelbimų lenta jau įrengta.

Pranešu, kad feljetone išdėstyti faktai pasitvirtino. Brigadininkas A. Rimkus at-

leistas iš brigadininko pareigų, o traktorininko J. Zarskaus nusi-kaltimą tiria prokuratūra.

E. KOSTINAS

„Paryžiaus Komunos“ kolūkio pirmininkas

Mažasis feljetonas

Lenkiam nušalusias ausis...

Seni žmonės pasakoja, kad buvę laikai, kai druskos važiuodavo į pačią Rygą pirkti. Nelengva buvo tokiu žmogeliui keliauninkui.

Bet, va, pažįstamas anykštietis ir dabar ruošiasi į tolimą kelią leisti. Dėl paprastos žieminės kepurės. Menknėklis, atrodo, toji kepurė: ir kainuoja nedaug, ir prisiuva jų fabrikai didžiules krūvas. O pamėgink Anykščiuose kepurę nusipirkti! Parduotuvėse nė neprašyk. Ten supyks ir tau atrėš:

— Reikėjo pirkti tada, kai buvo.

O kada gi buvo, gerbiamieji? Rudenlop desėtką

M. Melnikaitės var-do kolūkio pirmininkas A. Grigaitis praneša, kad „Kolektyvinio darbo“ 84 (1067) numeryje išspausdin-

toje žinutėje „Kolūkiečiai nerimauja“ faktas teisingas. Kino aparatinė jau pastatyta ir kino filmai demonstruojami.

Anykštėnas

Jonas Juška

Iš įspūdžių iš kelionės po mūsų senąją tėvynę - Tarybų Lietuvą

Pažangus Amerikos lietuvių veikėjas Jonas Juška šiais metais lankėsi Tarybų Lietuvoje, pabuvojo savo gimtinėje — Anykščių rajono Būtenų kaime. Žemiau sutrumpintai spausdiname jo įspūdžius, išspausdintus pažangiaame Amerikos lietuvių laikraštyje „Laisvė“.

Fabrikai ir statyba

Lietuvoj dabar jau yra daug didelių fabriku, kurie jau smarkiai dirba. Ir čia nekuriu jų suminėsiu: Netoli Kauno yra fabrikas „Drobė“, kur išdirba kostiumams medijas ir kur per vieną dieną padaro tris ir pusę tonus materijų.

Klaipėdoj randasi Pabaltijo laivų statyba, kuri stato ne tik mažus laivukus, bet jau ir didelius. Ji turi jau ir savo mokyklą, kurioje išmokina 155 technikų į metus.

Telšiuose yra šilko audinių fabrikas, kuris daro apyvartos 75 milijonus rublių per metus.

Naujojoje Akmenėje yra labai didelis cemento fabrikas. Miestelio visi namai cementiniai. Dabar stato kultūros namą, kuris kainuos vieną milijoną ir septyniasdešimt tūkstančių rublių. Jie gamina cementą ne tik savo miesteliui, bet ir vėsiems.

Kauno priemiestyje ant Nemuno kranto yra statoma didelė hidroelektrinė. Ir jos jėgos varymui yra net Nemuno plaukimas atsuktas. Ir, ot, labai džiugu, kad čia ir kituose fabrikuose jau dirba lietuviai inžinieriai ir kitokie technikai.

Yra ir daugiau panašių fabriku, bet argi juos visus čia aprašys. Žodžiu sakant, tai Lietuvoj statyba eina visu smarkumu. Jie dabar stato miesteliuose kultūros namus, ir neužilgo ateis į kaimus ir pastatys moderniškus gyvenamus namus kaimiečiams.

Valstybiniai ir kolektyviniai ūkiai

Valstybiniais ūkiais vadinasi tie, kurie yra suvalstybinti ir kuriuose darbininkams algas moka valstybė. Juos suvalstybino tada, kai paėmė nuo dvarponių žemes. Šitie visi ūkiai gyvena labai gerai. Vieni iš jų užsiima pienininkyste,

kiti žvejyba ir taip toliau. Pavyzdžiui, žvejybos ūkis turi net savo žuvims prezervavimo (kenavimo) fabriką, iš kurio žuvų skardinukės, rodos, skriste skrenda. O kolektyviniai ūkiai (kolūkiai) tai yra tie, kur patys valstiečiai suvieniję savas žemes dirba išvien ir patys tvarkosi. Iš šitokių gi kolūkių yra ir gerai gyvuojančių ir yra prastų, kurie dar nepajėgia išsimokėti savo darbininkams priedėnčių algų. Priežasčių gali būti visokių. Vieną gal nemoka ūkį vesti, o kiti gal ir tingi dirbti. Kaip ten bebūtų, bet berneliai visi linksmi.

Sveikatos priežiūra ir ligų gydymas

Mūsų gimtinėj Lietuvoj žmonių sveikata yra labai rūpestingai saugojama. Visuose fabrikuose įtaisyti apsaugojimai nuo susižeidimo, įsteigta visokios poilsio vietos kurortuose — miškuose ir pamarėse.

Gydymo tinklas taipgi geras. Ot tik patelefonavai, ir jau neužilgo daktaras čia. Ir ne tik kad mieste, bet ir kaime taip yra. Mat, ir kaimuose yra telefonai, gali pašaukti rajono daktarą, ir jis neužilgo pribus su automobiliu. Ir, žinoma, jei jis matys, kad tau reikia specialisto, tai jis tave ir nuves pas jį arba į ligoninę. Ir dar tas geriausia, kad niekas tavęs neklaus, ar tu turi pinigų, nes, mat, čia gy-

dymas nemokamas. Ir taipgi daktarai sako, kad jiems Lietuvoj jokių vaistų netrūksta, ir prašo nesiumti nė iš kitų šalių.

Maistas ir drapanos

Šiandien žmonės Lietuvoje privalę ir sotūs. Jie turi užtektinai duonos, mėsos, pieno, kiaušinių, bulvių ir kitokių daržovių, ir dar kartais vyno ir vėdos išsigeria. Taigi apie jų badavimą nereik nė kalbėti. Apsirengę taipgi neblogai. Vyrai visi kostiumais ir batais. Moterys taipgi gražiomis suknelėmis, ir dar turi po keletą jų. O pramogose nešioja tautiškus drabužius. Ir taipgi veik visi turi laikrodžius. Reiškia, kad žmonės Lietuvoje iš savo uždario jau gali pavalgyt ir neblogiausiai apsirengt.

JAV lietuvių viešėjimą Tarybų Lietuvoje prisiminus

Rašytojas A. Gricius (dešinėje) ir svečias iš JAV — pažangus Amerikos lietuvių rašytojas A. Margeris Palangoje.

Z. Serapino (ELTOS) nuotr.

Moralinėmis temomis

Išdykus dukrelę, vaikų tėvas ir peštynės

— Mamytė, lašinukų noriu, — glaudydamsi prie motinos, maldauja mažoji Livija.
— Man duonutės su pienuku, — prašo Liuda.
— O keptų balandžių nenoriti! — visa gerkle užriko jų vyresnioji sesuo Ona.
Susigūžę vaikai spruko užpečkin ir, kramsnodami sausą žiauberę, sklaido vadovėlius.

— Išvirstu, va, bulvių su lupynėm, ir kirskit, — nesijaudindama pareiškia motina ir, atsisukusi į Oną, užklausa: — O kiek gi tas paltas su lape kainuos?
— Nedaug, mamučiuok, — lyg mažytė, pasimeilino Ona. — Pustrečio tūkstantuko, ir kai tikra miestietė atrodysiu. Tada Petrelis tikrai pamils.

— O kaip su tuo baliu?

— Darykim, mamyt, — vėl sučlauškėjo Ona.

Ir iš paskutiniųjų Elena Jadlauskienė, kone dešimties vaikų motina, pluša, darbuojasi, ruošdama išgertuves. Ne piršilus ir dvidešimtmetį jaunikį į jas pasikviečia, o kalmyną, dviejų vaikų tėvą Petrą Kuliešą girdo.

— Tik jau neapgauk mūsų Onutės, — išsigėrusiam Kuliešui kužda Jadlauskienė.

— Ir pamokėsim pasoga, ir dar ką nors... — spaudžia jam petį Jurgis Jadlauskas.

— Tik kaip tos žmonos atsikratyti? — šveblena Kulieša.

— Paprasčiausias dalykas, Petriuk, — nė nerausdama duoda patarimą Ona. — Į teismą — ir reikalas išspręstas. Gyvensim abu.

Skyrybos — Onai ne naujiena. Buvo ji ištekejusi už Danilevičiaus. Klajojo po Troškūnus ir Panevėžį. Neleškodama laimės

savo šelmoje, pradėjo vogti, gyventi palaidą gyvenimą. Už vagystes buvo bausta Troškūnų liaudies teismo. Išsiskyrusi su vyru ir vėl atgavusi mergautinę pavardę, Ona atvažiavo į namus. Čia ji pradėjo daryti savo tvarką.

— Tylėk tu, patėvil — užriko ji Jurgiui Jadlauskui. — Dabar šeimnininkė — aš!

Motina Elena Jadlauskienė davė dukrelei valią. Beveik kas savaitę Ona ruošia balius ir stengiasi privilioti Petrą Kuliešą. Ji švalsto pinigų, taisydamasi puiklausius drabužius.

Skaudžiausia, kad dėl to turi kentėti mažieji Jadlauskų vaikai. Kas dieną Mičionų pradinės mokyklos mokytoja skundžiasi, kad Jadlauskaitės neparuošė pamokų. Ir kaip joms gali rūpėti mokslas, jei į mokyklą mergaitės ateina nepavalgiusios, skurdžiai apstregusios. Pageltę ir pamėlę Liudos, Kazės ir Livijos veidai aiškiau už Jadlauskas.

Motina Jadlauskienė dėl mažų vaikų nė gėdos nejaučia. Nepagalvodama, kad ji padeda ardyti kalmynų šeimą, visai lepina savo dukrą Oną, vilioja Kuliešą.

Tuo dar viskas nesibaigia.

— Ach, jūs, pragarai! — namuose šaukia Kulieša

ant savo mažamečių Bronės ir Stasio.

Dažnai į Mickūnų septynmetę mokyklą šie vaikai ateina su mėlynėmis paakiuose ir nubrodintomis kaktomis.

— Muša tėvelis, — verkia jie.

O Kulieša, matydamas, kad turi pasisekimą labai abejotinos moralės moterų tarpe, ištempla bajaraną ir žingsniuoja per kalmus, dainuodamas serenadas. Vienos numylėtinės jam dar neužtenka.

— Zenysiuos, brangioji, su tavim, — kartą jis suburkavo „Už taiką“ kolūkio klaukų šerikel Vladimir Striukaitel.

Ir mergužėlė, nuo melnių žodžių apsvaigusi, nebežino ką daryti.

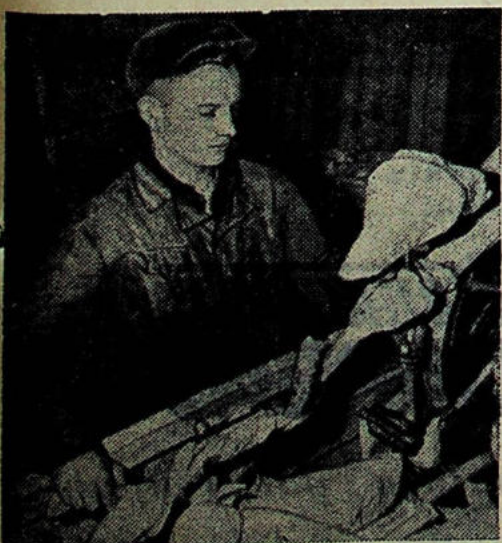
Susitiko kartą ji su Jadlauskienės dukterim Ona ir kibo jai į akis. Susimušė, suskrūvino. O Petras Kulieša ramina ir vieną, ir kitą:

— Mesiu savąją senę...

Pamąstai apie tuos žmones, ir darosi koku. Motina neprižiūri mažų vaikų, keturiasdešimties metų vyras, turėdamas žmoną ir vaikus, klajoja palangėmis, merginos neriasi iš kailio, stengdamosios išardyti šeimą...

Argi visuomenė nepasmerks tokių žmonių? Juo labiau, kad minėti piliečiai „Už taiką“ kolūkio nariai. B. MELNISKIS
Leliūnų apylinkė.

Lietuviški dviračiai — užsleniui

Šiaulių dviračių gamykloje pagamintus „Erelukus“ ir „Kregždutes“ galima matyti Belgijoje ir Egipte, Vietname ir Indijoje, Kinijos Liaudies Respublikoje ir Kanadoje — į 40 pasaulio valstybių eksportuoja šiauličiai savo dviračius. Vien šiais metais įvairias šalis jų išsiųsta beveik 30 tūkstančių.

Neseniai dviračių gamykla gavo dar du naujus užsakymus: 2000 dviračių pagaminti Irakui ir 1000 — Jungtinėms Amerikos Valstijoms.

Nuotraukoje: žmonės supokavimo skyriaus darbininkas A. Gepejonokas ruošia lietuviškų dviračių siuntą Irakui.

K. Liubšio (ELTOS) nuotr.

ŠALTOJI ŽIEMA

Beržynai sidabru aplieti.
Sarma užaudė langus.
Tyliom naktim toli girdėti
Žiemužės žingsniai skambūs.

Kaip aprašyti rytą gražų,
Kai spinduliai atbėga
Ir įvairiom vansom išrašo,
Lyg menininkas, sniegą!

Kaip apsaityti ryto tylą! —
Po rogėm sniegas spengia
Ir be vėjelio dūmas kyla
Į mėlyną padangę.

Kokia diena! Virš pilko miško
Pageltus saulė sklendo.
Į sutartinę kirviai pyška
Gyvenvietėj prie plento.

Koks vakaras ramus užsnūsta! —
Tik prieblandoje girdis,
Kaip ežerėlis atsidūsta
Ir girgžda kaimo svirtys.

Per platumas žvaigždė nuskrėja...
Nėra gražesnio vaizdo,
Kai HES'o ugnys susilieja
Su šiaurine pašoaste.

Alf. BRIEDIS

TARPTAUTINĖ APŽVALGA

Galinga taikos tvirtovė

Mes gyvename nuostabioje epochoje, kai klekvienu diena patelkia vis naujų ir naujų įrodymų, kaip auga socializmo jėgos. Ryškus to pavyzdys yra Budapešte pasibaigęs Vengrijos Darbininkų socialistų partijos VII suvažiavimas. Suvažiavimas apibendrino socialistinės statybos Vengrijoje rezultatus ir priėmė programą, kurią įvykdžius, šalyje bus sukurti socializmo pagrindai. Šioje programoje numatoma iki 1965 metų padidinti (palyginti su 1958 m.) pramonės gamybą 65–70 procentų ir žemės ūkio gamybą 30–32 procentais, kartu žymiai pakelti darbo žmonių gerovę.

VDSP VII suvažiavimas parodė, kad po sunkių išmėginimų, susijusių

su 1956 metų kontrrevoliuciniu maištu, Vengrijos Darbininkų socialistų partija susitelkė ir sustiprino savo ryšius su liaudimi. „Vengrijos Darbininkų socialistų partija, — pasakė TSKP delegacijos vadovas draugas N. Chruščiovas suvažiavime, — sutelkusi savo gretose ištikimas marksizmo-leninizmą jėgas, tęsė geriausias Vengrijos komunistinio judėjimo tradicijas, dar labiau užsigrūdino kovoje su kontrrevoliucija, apgynė ir sustiprino darbininkų klasės diktatūrą, darbo žmonių valdžią ir dabar sėkmingai sprendžia socializmo statybos uždavinius“.

Tačiau šioms uždaviniais išspręsti visų pirma reikalinga talka. Todėl su važiavime pasakytose ir

draugų vengrų kalbose, ir draugo N. Chruščiovo kalboje nuskambėjo galingas raginimas kovoti, kad sumažėtų tarptautinis įtempimas, kad būtų užkirstas kelias karui, kad pasaulyje įsiviešpatuotų tvirta taika. Draugas N. Chruščiovas pabrėžė, kad Tarybų Sąjunga darė ir darys visa, kas nuo jos priklauso, šiam tikslui pasiekti. „Mes ir toliau nuosekliai kovosime už taikų sambūvį, už visišką nusiginklavimą, už visuotinį saugumą“, — pasakė Nikita Chruščiovas.

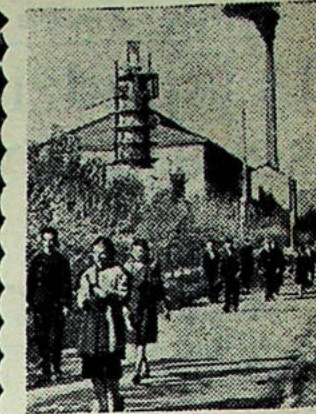
Kartu Tarybinės vyriausybės vadovas pažymėjo, kad dar yra jėgų, kurios, kaip Vakarų Vokietijos kancleris Adenaueris, mėgina vėl kurstyti šaltojo karo gaisrą ir laikosi iškibusios nelemtosios grasinimų ir diktato politikos. Tačiau karo kurstytojų kelyje dabar it nesugriauama siena stovi TSRS, visos socialistinės stovyklos šalys.

Priešingai karingiems Adenauerio raginimams TSRS daro viską, kad būtų panaikintos antrojo pasaulinio karo liekanos, kad būtų likviduotas karo židinys Europos centre. Šiuo tikslu mūsų šalis reikalauja kuo greičiausiai norma-

lizuoti padėtį Vakarų Berlyne ir pasirašyti taikos sutartį su abiem Vokietijos valstybėmis. Tačiau, kaip pabrėžė N. Chruščiovas, jeigu jėgos, kurios laikosi Adenauerio pozicijų, ir toliau trukdys pasiekti šį kilnų tikslą, Tarybų Sąjunga bus priversta pasirašyti taikos sutartį su Vokietijos Demokratine Respublika. Tuo pačiu bus išspręstas ir Berlyno klausimas.

Aiški ir nuosekli mūsų šalies politika Vokietijos klausimu yra rimtas įspėjimas tiems Vakarų sluoksniams, kurie jokių būdu nenori sutikti su vienintele protinga mūsų laikais politika — taikos sambūvio politika.

L. Veličanskis

Per 15 liaudies valdžios metų Albanijoje sukurta energetikos, tekstilės, medžio apdirbimo ir maisto pramonė. Pastatyta daug stambių įmonių.

Nuotraukoje: Mažiko cukraus fabriko teritorijoje.

Albanijos telegramų agentūros nuotrauka.

Vilniaus „šventosios“ vietos

RIMANTAS JASAS

Lietuvos TSR Mokslų akademijos Istorijos instituto mokslinis bendradarbis

„Šventų“ vietų garbinimas buvo ir yra paplitęs visose religijose. Pavyzdžiui, mahometonai garbina Mekos mieste esantį „šventą“ juodą akmenį, nors tai yra paprasčiausias didelis meteoritas. Budistai laiko šventais medžius, po kuriais, pagal padavimus, sėdėjęs budizmo kūrėjas Buda. Senovės lietuviai taip pat laikė šventais įvairius miškelius, ežerus, upes, atskirus medžius ir akmenis. Katalikai ir pravoslavai šventomis laiko tokias vietas, kuriose gyvenę krikščionybės pradininkai arba kur tikintiesiems, neva, apsiėmę Marija ar šventieji. Žmonės į „šventas“ vietas sutraukdavo ir dabar kapitalistinėse šalyse sutraukia visais reklamuojamos relikvijos ir ypač „stebuklingi“ paveikslai ir šaltiniai, kurių vanduo galys išgydyti sunkiausias, medicinos mokslo neįveikiamas ligas. Sumaniai skleidžiant gandus apie stebuklus, į „šventąsias“ vietas suplaukia minios smalsulių ir maldininkų.

Tarybų valdžios sąlygomis Lietuvoje sparčiai mažėja tikinčių religiniais prietarais žmonių skaičius. Tačiau netrūksta ir tokių, kurie atlaidę metu galšta laiką, lankydami „šventosiose“ vietose. O iš tikrųjų „šventosiose“ vietose nieko antgamtiško nėra. Jos atsirado kaip vienuolių ir kunigų pajamų šaltinis. Apie tai neabejotinai liudija ir Vilniaus „šventųjų“ vietų praeitis.

Štai, pavyzdžiui, Vilniaus Aušros vartai. Ši didžiulės vertės architektūros paminklą tikintieji garbina dėl Marijos paveikslų, kuriam priskiriama stebuklų darymo galia. Iš tikrųjų viduramžių šventųjų paveikslai būdavo kabinami visur — namų pavartėse ir miestų vartuose, kad „saugotų“ to namo ar miesto gyventojus nuo nelaimių. Taip ir tapytas nežinomo dailininko Marijos paveikslas atsirado XVI

amžiuje Vilniaus miesto vartuose, kurie anuomet buvo vadinami Medininkų vartais, o vėliau — Aušros vartais. Ilgą laiką nieko nesigirdėjo, kad Medininkų vartų paveikslas būtų pasižymėjęs kokiais nors stebuklais. Gandal apie Marijos paveikslą stebuklingumą pradėjo sklisti tik nuo to laiko, kai Vilniaus miesto magistratas (savivaldybė) 1626 m. pavedė Medininkų vartus saugoti vienuoliams-karmelitams.

Šalia Medininkų vartų apsigyvenę karmelitai anuomet buvo patys neturtingiausi iš visų Vilniaus vienuolių. Jie troško iškilti, siekdami, kad turtingi dievobalmingi žmonės prieš mirdami pavestų jiems melstis už savo sielą ir už tai užrašytų žemės, paliktų pinigų, turtų. Tuo tikslu jie išpuošė Marijos paveikslą, pastatė virš vartų koplyčią ir, įkėlę paveikslą, ėmė skelbti, kad, pasimeldus į jį, įvyksta stebuklai. Tačiau tikrų įrodymų, žinoma, nebuvo, todėl net baityninė vyresnybė iš karto tuo nepatikėjo. 1761 m. karmelitų viršininkas Hilarionas parašė knygą apie visus iki tol, neva, įvykusius Aušros vartuose stebuklus, išgarsindamas juos bajorų ir miesčionių tarpe. Kai 1823 metais toji knyga buvo išleista antrą sykį Vilniaus Aušros vartai tapo žinomi ne tik Lietuvoje, bet ir Lenkijoje. Taip Marijos paveikslą globėjų — vienuolių karmelitų — dėka Aušros vartai tapo išgarsinta „šventąja“ vieta. Vėliau, caro valdžiai uždarius karmelitų vienuolyną, Marijos paveikslą garbinimu rūpinosi pasaulinė dvasiškija. Tuo tikslu 1927 m. popiežius leido vainikuoti Aušros vartų paveikslą auksine karūna, kas buvo padaryta su didžiausiomis išlaidomis.

(Bus daugiau)

Redaktorius St. VINCIONAS

Dar priimama
prenumerata 1960 m. rajono laikraščiai

**KOLEKTYVINIS
DARBAS,**

o taip pat respublikiniams laikraščiams ir žurnalams.

Užsiprenumeruokite laikraščius ir žurnalus!

Pil. Juodelienė-Rimkutė Irena, Edvardo d., gim. 1937 m., gyv. Anykščių m., J. Biliūno gt. Nr. 91, iškėlė ištuokos bylą Juodeliui Jonui, Jurgio s., gim. 1933 m., gyv. Kazachijos TSR, Karagandos srit., Komsomolsko miestelyje, 179 kvart. bendrabutyje Nr. 1.

Ištuokos bylą nagrinės Anykščių rajono Liaudies teismas.

„MŪSŲ SODAI“ Nr. 6

Išėjęs iš spaudos žurnalo „Mūsų sodai“ 6 numeris spausdina įvairią medžiagą. J. Dirmos straipsnyje „Vaisių sandėliai“ patariama, kaip laikyti vaisius žiemą. Kaip sukaupuoti obuolius, rašoma straipsnyje „Obuolių laikymas kaupuose“. Įdomus St. Kazlausko straipsnis „Riešutinis lazdynas“. Daug naudingos medžiagos žurnalas patelkia apie daržininkystės vystymą. Kas mėgsta gėles, tas „Mūsų sodų“ puslapiuose galės pasiskaityti apie rožių ir citrinmedžių auginimą kambaryje, apie šiltnamių įrengimą.

Keletas straipsnių išspausdinta apie bitininkus ir bičių priežiūrą. Jaunieji gamtininkai ras patarimų apie triušų auginimą ir kaip įrengti akvariumą. Daug ir naudingų patarimų ras šeimininkės skyrelyje „Šeimininkėms“. Kaip visada, žurnale išspausdintas įvairenybių skyrius.

Skaitytojai! Užsiprenumeruok „Mūsų sodus“ — nesigailėsi. Žurnalas nušvies įvairius gamtos mylėtojų ir globėjams rūpimus klausimus. Kaina: metams — 30 rb., puslė metų — 15 rb., 3 mėn. — 7,5 rb.

Skaitytojai apie knygas

Tai nebe pirma A. Baltakio poezijos knyga. „Mano didžiausia svajonė, — yra pasakęs autorius, — kada nors sukurti dainą apie šoferius, krovėjus, dalytojus, mūrinius, audėjus, apie paprastus darbo žmones, savo augsiniais rankomis kuriančius visas pasaulio vertybes“.

Ir didžia dalimi, galima sakyti, tat poetui pavyko. Pagrindinės poezijos rinkinio temos — didžiosios šių dienų statybos, autoriaus dainoms įkvėpusios tvirtą, skambančią pilno gaidą. Kita tema — tėvynės ir gimtosios liaudies meilė, meilė pūslėtoms darbininko rankoms. Trečia tema — gal būt subtiliausia — apie paprasto žmo-

gaus jausmus, jo džiaugsmus ir liūdesį, kurį visad pakeičia laimė, kaip ir žiemą pakeičia atūžęs pavasaris. Ketvirtoji tema poeto išdailuota rečitatyvu, kaip jis pats sakosi, visai be gaidų, aktualiausiomis mūsų amžiaus temomis, persunktomis bendražmogišku, kilniu jausmu ir

KETURIOS STYGOS*

pasitikėjimu šviesla, nesudrumsta žemės atelitim, kurią išsaugos žmonijos sąžinė ir protas.

Viską rinkinyje nustelbia didžiulis subrandintas jausmas. Autorius nepasitenkina mažyte laime, kukliais išgyvenimais, kuriems nesuranda vietos darbo žmogaus širdyje.

Ryškia

kos tema, surišta su visos žmonijos laime ir atelitim. Posmai alsuoja nerimu, veržliu patosu, žmogiška melle ir neapykanta.

Nemaža širdies poetas paskyrė ir šlandieniniam gimtojo krašto įvykiams

lėmis, ypač aktualėjančiomis šių dienų mūsų ir pasaulinėje poezijoje. Kalbant apie formalinę jų pusę, reikia paminėti, kad poetas bando surasti atitinkamas priemones joms pritaikyti lietuvių literatūroje atsivėlgiant į nacionalinės kalbos temperamentą ir kitus jos bruožus.

Kalbant aplamai apie rinkinį, reikia pabrėžti, kad poetas subtiliai sugėbėjo apdailuoti įtemptą, verdantį miesto gyvenimą, darbininkiškas rankas. Rinkinyje, deja, gresdama kalmo vaizdo ju nutapymo galbūt, patelkta į joje cltuotas aul... as — apdailuoti... i, sta... iubas

Improvizacijų skyriuje poetas rašo baltosiomis eltytojų bui

* Baltakis A. „Keturių stygų“. Vilnius, 1959.

Redakcijos adresas: Anykščiai, Vies

toriaus 98, ats. sekretoriaus ir 1

ju 83. Spaudė Anykščių rajoninė spaustuė, Tir. 3103, Nr. 482